

Lieta C-399/21**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas Reglamenta 98. panta 1. punktu****Iesniegšanas datums:**

2021. gada 28. jūnijs

Iesniedzējtiesa:*Svea hovrätt, Patent- och marknadsöverdomstolen* (Zviedrija)**Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:**

2021. gada 17. jūnijs

Pieteikuma iesniedzēja:*IRnova AB***Atbildētāja:***FLIR Systems AB***Pamatlietas priekšmets**

Sabiedrība *FLIR* ir pieteikusies patentiem noteiktiem izgudrojumiem, tostarp Amerikas Savienotajās Valstīs un Ķīnā. Sabiedrība *IRnova* cēla prasību, lai atzītu, ka *IRnova* ir lielākas tiesības uz izgudrojumiem nekā *FLIR*. Prasība tika noraidīta pirmajā instancē, pamatojoties uz faktu, ka prasība ir tik cieši saistīta ar patentu reģistrāciju un spēkā neesamību, ka Zviedrijas tiesām nav jurisdikcijas izskatīt lietu. *IRnova* iesniedzējtiesā ir pārsūdzējusi šo lēmumu par prasības noraidīšanu.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Lūgums saskaņā ar LESD 267. pantu interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1215/2012 (2012. gada 12. decembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās 24. panta 4. punktu.

Prejudiciālais jautājums

Vai uz prasību atzīt lielākas tiesības, kas pamatotas ar faktu par izgudrotāja vai līdzizgudrotāja darbību, uz izgudrojumu saskaņā ar valsts patentu pieteikumiem un trešā valstī reģistrētiem patentiem attiecas izņēmuma jurisdikcija Eiropas

Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1215/2012 (2012. gada 12. decembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās 24. panta 4. punkta izpratnē?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

Regulas (ES) Nr. 1215/2012 4. panta 1. punkts un 24. panta 4. punkts

Valsts tiesību akti

Patentlagen (1967:837) (Patentu likums (1967:837)), 17. un 18. pants, 53. panta pirmā daļa un 65. panta pirmā daļa.

Saskaņā ar šīm tiesību normām ikviens, kurš pierāda, ka viņam ir lielākas tiesības uz izgudrojumu nekā personai, kas iesniegusi pieteikumu patenta reģistrācijai, var lūgt nodot pieteikumu viņam. Tāpat patentu, kas piešķirts citai, nevis personai, kurai ir tiesības uz patentu, pēc pieprasījuma var nodot tiesīgajai personai.

Lagen (1978:152) om svensk domstols behörighet i vissa mål på patenträttens område m.m. (Likums (1978:152) par Zviedrijas tiesu piekritību noteiktās lietās patenta tiesību jomā u.c.), 1. un 2. pants.

Saskaņā ar šīm tiesību normām lietas, kurās tiek celta prasība pret Eiropas patenta pieteicējiem, pamatojoties uz lielākām tiesībām uz patentam pieteikto izgudrojumu, Zviedrijas gadījumā var izskatīt Zviedrijas tiesa, tostarp, ja atbildētāja domicils atrodas Zviedrijā.

Īss pamatlītas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 *IRnova* ir Zviedrijā dibināta akciju sabiedrība, kas izstrādā un ražo infrasarkanos detektorus, kurus dažādos kontekstos izmanto termiskās attēlveidošanas kamerās. *FLIR* ir Zviedrijā dibināta akciju sabiedrība, kas pieder Amerikas uzņēmumu grupai. Šī sabiedrība izstrādā un ražo elektroniskās iekārtas, kuru pamatā ir infrasarkanā tehnoloģija. Lietas dalībniekiem iepriekš bija darījumu attiecības.
- 2 2015. gadā *FLIR* divos gadījumos ar pagaidu pieteikumiem pieteicās patentam Amerikas Savienotajās Valstīs. Pēc pagaidu pieteikumu iesniegšanas *FLIR* 2016. gada 2. martā iesniedza divus starptautiskus patenta pieteikumus. *FLIR* vēlāk papildināja starptautiskos patenta pieteikumus, tostarp divus patenta pieteikumus Ķīnā un divus patenta pieteikumus ASV. Ir piešķirti divi patenti Ķīnā, kuru pamatā ir pieteikumi Ķīnā, un divi patenti ASV, kuru pamatā ir pieteikumi ASV. Turklāt ir iesniegts patenta pieteikums ASV, kas ir dalīts pieteikums vienam no iepriekš minētajiem pieteikumiem ASV.
- 3 *IRnova* 2019. gada 13. decembrī vērsās *Patent- och marknadsdomstolen* (Patentu un komercietu tiesa) ar prasību pret *FLIR*. *IRnova* tostarp pieprasīja, lai *Patent-*

och marknadsdomstolen atzītu, ka *IRnova* ir lielākas tiesības uz izgudrojumiem (pakārtoti, to daļu) nekā *FLIR*, kā minēts patentu pieteikumos ASV un Ķīnā, kā arī uz izgudrojumiem saskaņā ar katru patentu, patenta pieteikumu, funkcionālo modeli vai funkcionālā modeļa pieteikumu, kuru rezultātā tas var rasties, un saskaņā ar piešķirtajiem patentiem.

- 4 *Patent- och marknadsdomstolen* noraidīja *IRnova* prasību šajās daļās, pamatojoties uz faktu, ka prasība noraidītajā daļā ir tik cieši saistīta ar patentu reģistrāciju un spēkā neesamību, ka Zviedrijas tiesām nav jurisdikcijas izskatīt lietu.
- 5 *IRnova* pārsūdzēja *Patent- och marknadsdomstolen* nolēmumu *Patent- och marknadsöverdomstolen* (Patentu un komerclietu apelācijas tiesa). *IRnova* lūdz atcelt *Patent- och marknadsdomstolen* lēmumu un lietu nodot atpakaļ *Patent- och marknadsdomstolen* lietas izskatīšanai.

Pamatlietas dalībnieku galvenie argumenti

- 6 Pamatojot savu prasību, *IRnova* būtībā apgalvo turpinājumā izklāstīto. Būdam darba attiecībās un veicdams tam uzticētos pienākumus, *IRnova* darbinieks ir izstrādājis izgudrojumus saskaņā ar iepriekšminētajiem patentu pieteikumiem un patentiem. Katrā ziņā viņa ieguldījums izgudrojumos ir tik būtisks, ka viņš būtu jāuzskata par līdzizgudrotāju. *IRnova* kā darba devēja ir ieņēmusi izgudrotāja vietu un tāpēc ir šo izgudrojumu likumīgā īpašniece. *FLIR*, neiegādājoties izgudrojumus no *IRnova* un nebalstoties ne uz kādiem citiem apsvērumiem, savā vārdā ir pieteikusies izgudrojumu patentiem. *FLIR* rīkojas prettiesiski kā persona, kas iesniegusi pieteikumu patenta reģistrācijai, un kā patentu īpašniece. Tāpēc arī pastāv neskaidrība par īpašumtiesībām, nelabvēlīgi ietekmējot *IRnova*.
- 7 Attiecībā uz Zviedrijas tiesu jurisdikciju *IRnova* min turpinājumā minēto. Lietas dalībnieki un izgudrotāji ir zviedri. Izklāstītie fakti ir notikuši Zviedrijā. Patentu pieteikumiem un attiecīgajiem patentiem ir īpašuma vērtība Zviedrijā. Tāpēc saskaņā ar atbildētāja domicila principu pastāv objektīvi pamatoti iemesli, kuru dēļ Zviedrijas tiesām ir jurisdikcija arī attiecībā uz patentu pieteikumiem un patentiem ASV un Ķīnā. Regulas (ES) Nr. 1215/2012 noteikumi šajā lietā nav tieši piemērojami. Prasība šajā daļā nekādā ziņā neattiecas uz īpašumu, kas saistīts ar Eiropas Savienību. Izņēmuma jurisdikcijas normas piemērošanai pēc analogijas nav objektīvu iemeslu. Nav lūguma nodot pieteikumus un patentus vai tiesai kā citādi iejaukties ārvalstu patentu iestādes darbībās. Zviedrijas tiesu sprieduma vērtība izpaužas situācijas atrisināšanā starp lietas dalībniekiem Zviedrijā. Spriedumam var būt pierādījuma spēks tiesvedībā ārvalstīs, taču tam nebūs nekādas prejudiciālas nozīmes ne Ķīnā, ne Amerikas Savienotajās Valstīs.
- 8 *FLIR* apstrīd *Patent- och marknadsdomstolen* lēmuma par noraidīšanu grozīšanu. *FLIR* šajā nolūkā norāda – lai gan Regulas (ES) Nr. 1215/2012 24. panta 4. punkts saskaņā ar tā formulējumu neietekmē Ķīnā un Amerikas Savienotajās Valstīs reģistrētus patentus un patentu pieteikumus, regulas noteikumus var uzskatīt par

tādiem, kuros atspoguļoti starptautiski atzīti principi saistībā ar strīdiem par jurisdikciju starp dažādu valstu tiesām, kas skaidri norāda uz to, ka izņēmuma normu pēc analogijas var piemērot situācijām, kad patentu reģistrācija ir notikusi trešā valstī. *IRnova* prasības pamatā ir materiālās patentu tiesības un tajās ietvertais izgudrotāja jēdziens. Novērtējuma par to, kurš ir patentējamā izgudrojuma likumīgais īpašnieks, pamatā ir jābūt jautājumam par to, kas ar konkrēto izgudrojumu faktiski tiek aptverts saskaņā ar patenta pretenzijām. Tādējādi šāds novērtējums ir jāveic tikai saskaņā ar valsts patentu tiesībām, jo izgudrojumi tiek definēti patenta pretenzijās un ir jāinterpretē atbilstoši valsts patentu tiesībām. Tādēļ strīds par to, kam ir lielākas tiesības uz patentējamo izgudrojumu, kura pamatā ir izgudrotāja jēdziens, sevī ietver novērtējumu par to, vai persona, kas apgalvo, ka tai ir lielākas tiesības, tiek klasificēta kā izgudrotājs vai kā līdzizgudrotājs saskaņā ar reģistrācijas valsts patenta noteikumiem. Tālab šāds novērtējums skar jautājumus, kas saistīti ar materiālajām patenta tiesībām, kuru izskatīšana saskaņā ar suverenitātes principu ir ekskluzīvi reģistrācijas valsts iestāžu un tiesu ziņā. Īpašumtiesību jautājums, kas balstīts uz izgudrotāja koncepciju, ir prejudiciāls, piemēram, attiecībā uz patenta pieteikumu un patenta nodošanas jautājumu.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 9 Jautājums par kompetento tiesu, kas ir jānoskaidro lietā *Patent- och marknadsöverdomstolen*, attiecas uz prasību noskaidrot, kam ir lielākas tiesības uz izgudrojumu saskaņā ar patenta pieteikumiem Ķīnā un ASV un patentiem ASV (kā arī izgudrojumiem saskaņā ar katru patenta, patenta pieteikumu, funkcionālo modeli vai funkcionālā modeļa pieteikumu, kuru rezultātā tas var rasties). Līdz ar to strīds, kurā ir radies jurisdikcijas jautājums, ir privāto tiesību jautājums un ietilpst tādu privāto tiesību jomā, kurām saskaņā ar tās 1. pantu ir piemērojama Regula (ES) Nr. 1215/2012.
- 10 Tiesa jau iepriekš ir nospriedusi attiecībā uz 1968. gada 27. septembra Konvenciju par jurisdikciju un spriedumu izpildi civillietās un komercietās (Briseles konvencija), kas pēc tam būtībā tika aizstāta ar Regulu (ES) Nr. 1215/2012, ka noteikumi attiecas arī uz strīdu par līgumslēdzēju valsti un trešo valsti, piemēram, ja pieteikuma iesniedzēja un atbildētāja domicils ir pirmajā no minētajām valstīm, bet attiecīgie notikumi ir attīstījušies otrajā valstī, kas attiecīgi strīdam ir piešķirušī starptautisku raksturu. Tāpēc Briseles konvencijas noteikumi attiecas uz lietām, kas skar attiecības starp līgumslēdzēju valsti un valsti, kas nav līgumslēdzēja valsts (skat. spriedumu, 2005. gada 1. marts, *Owusu*, C-281/02, EU:C:2005:120, 26. un 35. punkts).
- 11 Saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1215/2012 24. panta 4. punkta formulējumu attiecas tikai uz tiesvedībām, kas saistītas ar patenta “reģistrāciju vai spēkā esamību”, ko var saprast tādējādi, ka šī tiesību norma neattiecas uz strīdu par to, kam ir lielākas tiesības uz izgudrojumu saskaņā ar noteiktiem patenta pieteikumiem un patentiem apgalvotās izgudrotāja vai līdzizgudrotāja darbības dēļ.

- 12 Tiesa vairākos nolēmumos ir skaidrojusi virzienu, kā attiecīgā tiesību normas jāinterpretē. Tiesa tostarp ir uzsvērusi, ka jēdziens “lietās, kas saistītas ar patentu [...] spēkā esamību” ir neatkarīgs jēdziens, ko paredzēts vienveidīgi interpretēt visās dalībvalstīs (spriedumi, 1983. gada 15. novembris, *Duijnstee*, C--288/82, EU:C:1983:326, 19. punkts, un 2006. gada 13. jūlijs, *GAT*, C-4/03, EU:C:2006:457, 14. punkts; skat. arī attiecībā uz lietām, kas saistītas ar preču zīmēm, spriedumu, 2017. gada 5. oktobris, *Hanssen Beleggingen*, C-341/16, EU:C:2017:738, 31. punkts).
- 13 Tiesību normas mērķis ir nodrošināt to, ka šādu minēto strīdu gadījumā jurisdikcija ir tām tiesām, kas ir pietuvinātas no materiālā un juridiskā viedokļa. Reģistrācijas valsts tiesu izņēmuma jurisdikciju var pamatot ar faktu, ka šīm tiesām ir vislabākās iespējas lemt par lietām, kurās ir strīds par patenta spēkā esamību vai par pieteikšanu vai reģistrāciju. Reģistrācijas valsts tiesas, piemērojot savas valsts tiesību aktus, var lemt par šajā valstī izsniegto patentu spēkā esamību un iedarbību. Šiem pareizas tiesvedības aspektiem vēl jo lielāka nozīme ir patentu jomā, jo, ņemot vērā šīs jomas specializēto raksturu, vairākas līgumslēdzējas valstis ir izveidojušas īpašas tiesiskās aizsardzības sistēmu, lai nodrošinātu šo strīdu izskatīšanu specializētās tiesās (skat. it īpaši sprieduma lietā *GAT* 21. un 22. punktu, kā arī spriedumus, *Hanssen Beleggingen*, 33. punkts, un *Duijnstee*, 22. punkts).
- 14 Izņēmuma jurisdikcija ir pamatota arī ar faktu, ka patentu jautājumā ir vajadzīga valstu administratīvo iestāžu iesaiste. Šajā ziņā Tiesa ir atsaukusies uz *Jenard* ziņojumu par Briseles konvenciju (OV C 59 1979, 1.–36. lpp.), kurā tika apgalvots, ka patentu piešķiršana ir valsts suverenitātes izpausme (skat. spriedumu lietā *GAT*, 23. punkts).
- 15 Strīdi par patenta spēkā esamību, esamību vai izbeigšanos vai iespējamām prioritātēm agrākas iesniegšanas dēļ jāuzskata par procesu, “kas saistīts ar patentu reģistrāciju vai spēkā esamību”. Ja turpretim strīds neattiecas uz patenta spēkā esamību vai uz pieteikšanu vai reģistrāciju, uz šādu strīdu izņēmuma jurisdikcijas tiesību normas neattiecas. Tā tas būtu, piemēram, attiecībā uz pārkāpuma tiesvedību. Tiesību norma ir jāinterpretē šauri (skat. spriedumu lietā *Duijnstee*, 23. un 24. punkts, un lietā *GAT* 15. un 16. punkts).
- 16 Tiesa arī ir uzsvērusi, ka, lai izvairītos no pretrunīgu nolēmumu riska, nepietiek, ja tiesa, kas nav izņēmuma jurisdikcijas tiesa, lemj tikai par patenta spēkā esamību attiecībā uz strīdā iesaistītajiem lietās dalībniekiem. Tādējādi izņēmuma jurisdikcijas norma attiecas uz visām procedūrām par patenta reģistrāciju vai spēkā esamību neatkarīgi no tā, vai jautājums tiek izvirzīts uz prasības vai iebilduma pamata (skat. spriedumu lietā *GAT*, 30. un 31. punkts).
- 17 Attiecībā uz jautājumu par to, vai izņēmuma norma ir piemērojama strīdiem attiecībā uz lielākām tiesībām uz intelektuālo īpašumu, Tiesai ir bijusi iespēja lemt par noteiktiem šādu strīdu veidiem.

- 18 Tiesa ir lēmusi, ka izņēmuma jurisdikcija neattiecas uz strīdu starp darbinieku, par kura izgudrojumiem ir iesniegti patenta pieteikumi, un viņu darba devēju, ja strīds attiecas uz viņu no darba attiecībām izrietošajām tiesībām uz patentiem. Tas tādēļ, ka strīda iznākums ir atkarīgs tikai un vienīgi no jautājuma par to, kam ir tiesības uz patentu, kas jānosaka, pamatojoties uz tiesiskajām attiecībām, kas starp attiecīgajām personām pastāvējušas brīdī, kad netiek apstrīdēta ne patenta spēkā esamība, ne patenta reģistrācijas likumība (skat. spriedumu, *Duijnstee*, 26.–28. punkts).
- 19 Preču zīmju jomā Tiesa ir pieņēmusi nolēmumu saistībā ar prasību pret preču zīmes īpašnieka vienīgā mantinieka reģistrēšanu kā preču zīmes īpašnieku, kur tika apgalvots, ka attiecīgā preču zīme bija piešķirta vairākas reizes un preču zīmes īpašnieka nāves brīdī vairs nebija viņa īpašums. Atsaucoties uz spriedumu lietā *Duijnstee*, Tiesa paskaidroja, ka uz strīdu, kas attiecas vienīgi uz jautājumu par to, kam ir tiesības uz patentu, neattiecas šī izņēmuma tiesu jurisdikcija (spriedums lietā *Hanssen Beleggingen* 35. punkts). Tiesa arī norādīja, ka jautājums par to, kurā personiskajā īpašumā ietilpst kādas intelektuālā īpašuma tiesības, tiktāl vispārīgi nerada materiālu vai juridisku piesaisti šo tiesību reģistrācijas vietai; šādi tas arī bija spriedumā aplūkotajā pamatlīdētā. Saskaņā ar Tiesas teikto, izņēmuma jurisdikcijas norma ir jāinterpretē tādējādi, ka tā neattiecas uz tiesvedību, kuras mērķis ir noteikt, vai persona ir pienācīgi reģistrēta kā preču zīmes īpašnieks. Tiesas interpretāciju neietekmēja fakts, ka intelektuālā īpašuma tiesību īpašnieks var pieprasīt viņam atļaut reģistrāciju, kas sākotnēji tika veikta uz cita vārda (skat. spriedumu lietā *Hanssen Beleggingen*, 37.–40. punktu).
- 20 Strīds par to, kam ir lielākas tiesības uz izgudrojumiem saskaņā ar valsts tiesā iesniegtajiem patenta pieteikumiem un patentiem, nav strīds starp darbinieku un viņa vai viņas darba devēju. Tādēļ Tiesas paustais lietā *Duijnstee* nesniedz tiešus norādījumus par to, vai izņēmuma jurisdikcijas norma ir piemērojama izskatāmajā gadījumā.
- 21 Tiesas vispārīga tēze spriedumā lietā *Hanssen Beleggingen* arī neizskaidro izskatāmo gadījumu, jo valsts mēroga strīds nav par to, kas ir patenta īpašnieks vai kurš ir tiesīgs iesniegt patenta pieteikumu, pamatojoties uz tiesisko regulējumu intelektuālā īpašuma jomā.
- 22 Lai noteiktu, kuram lietas dalībniekam ir tiesības uz izgudrojumu saskaņā ar patentu vai patenta pieteikumu šāda veida lietās, valsts tiesai ir jāizskata jautājums par to, kurš ir jāizskata attiecīgi par izgudrotāju vai līdzizgudrotāju saskaņā ar attiecīgajiem patenta pieteikumiem un patentiem. Šāda pārbaude parasti ietver jautājumus par to, kas ir izgudrojums saskaņā ar attiecīgo patenta pieteikumu/patentu, interpretējot patenta pretenzijas un novērtējumu, kurš ir veicinājis izgudrojuma rašanos un, ja nepieciešams, kuras tā daļas. Tāpēc, nosakot tiesīgo personu, no patenta tiesību viedokļa ir ietverams novērtējums par ieguldījumu ar izgudrojumu saistītajā darbā, radot novitāti vai izgudrojumu, un pat jautājumi par reģistrācijas valsts patenta tiesībās paredzētās aizsardzības apjomu.

Vēl jāpiebilst – ja kāds, kam nav tiesību to darīt, piesakās uz patentu, tas ir pamats spēkā neesamībai.

- 23 Jautājumā par lielākām tiesībām gadījumā, kādu šobrīd izskata valsts tiesa, līdz ar to ir saistība gan ar patenta reģistrāciju, gan ar tā spēkā esamību tādējādi, ka, ņemot vērā izņēmuma jurisdikcijas normas mērķi un nolūku, norma šķietami attiecas uz izskatāmo strīdu.
- 24 *Patent- och marknadsöverdomstolen* secinājums, vispārīgi novērtējot attiecīgos Savienības tiesību aktus, ir tāds, ka nav skaidrs vai skaidrots, kā Savienības tiesību akti būtu interpretējami attiecībā uz valsts tiesas jurisdikciju, kad tā izskata prasību par tiesībām uz izgudrojumu saskaņā ar attiecīgajiem patenta pieteikumiem vai patentiem, ja prasības pamatā ir fakts, ka izgudrotājs vai līdzizgudrotājs ir kāds, kas nav patenta pieteikumā norādītā persona. Lai *Patent- och marknadsöverdomstolen* (Patentu un komerclietu apelācijas tiesa) varētu pieņemt nolēmumu šajā lietā, tai ir vajadzīga atbilde uz uzdoto jautājumu.

DARBA VERSIJA